

Den diegivende so er løs - mest muligt

Mousten, Vivi Aarestrup; Pedersen, Janni Hales; Hansen, Christian Fink

Published in:
Svin

Publication date:
2012

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Mousten, V. A., Pedersen, J. H., & Hansen, C. F. (2012). Den diegivende so er løs - mest muligt. *Svin*, (2), 18-19.

Nyhed

Der er stadig meget at lære om farestier til løse søer

Af Morten Thomsen

Selvom der er lavet meget udviklingsarbejde omkring farestier til løse søer, skønner VSP, at det højst er omkring en halv procent af de danske søer, der er løsgående under faring. Branchen satte i 2011 selv et mål om, at 10 procent af de diegivende søer skal være løsgående i 2020.

Risiko for højere pattegrisedødelighed og større arealkrav har indtil videre bremset udbredelsen, og ingen specialproduktion har kunnet love en merpris, hvis soen var løsgående i farestalden. Svineproducent Torben Hauskou, Lemvig, er i færd med at udvide til 2.100 søer og sagde for nylig sådan om sine overvejelser omkring løse søer i farestalden:

"Vi overvejede meget, om vi skulle lave til løse søer i farestalden. Det ville have kostet to mio.

kr. ekstra."

At Torben Hauskov alligevel valgte en traditionel kassesti, begrundet han med, at han ikke kunne få garanti for en merpris og, at han endnu ikke betragter stierne til løsgående diegivende søer som helt færdigudviklede.

VSP har netop afsluttet en undersøgelse i otte besætninger, der helt eller delvis har løsgående diegivende søer. En af erfaringerne er, at der er forskel på at passe en so afhængig af om står i en traditionel faresti eller går i en sti til løsgående søer.

"I et forsøg på at reducere pattegrisedødeligheden blev VSPs anbefalinger fra kassestien suppleret med en anbefaling om at opbygge et godt forhold mellem søer og mennesker," siger projektleder Hanne Midtgaard Rasmussen, VSP.

I praksis skete det ved, at de

løse søer i farestalden altid blev forberedt på besøg i stien, før der gik en person ind til dem. Det kunne for eksempel være ved at personen snakkede eller havde lidt foder med til soen de første dage efter indsættelse. På den måde forbandt soen besøget med noget positivt og skulle dermed ikke reagere ved at rejse sig eller blive urolig, når hun først havde faret.

Temperament

Soens temperament kan spille en rolle for arbejdssikkerheden. Personalet i de otte besætninger mente godt, de kunne vurdere hvilke søer, der havde et temperament, der betød, at det kunne være risikabelt at gå ind til soen eller at håndtere hendes pattegrise.

"Når de skulle udvælge en ammeso, gik de fleste efter en

rolig so frem for en førstelægs so, som man normalt gør," forklarer Hanne Midtgaard Rasmussen.

Gulvudformningen er stadig en udfordring. Ved delvist spaltegulv er der risiko for svineri på det faste leje.

"Stier til løse farende og diegivende søer skal være indrettet, så søerne og pattegrisene naturligt gøder på spaltealet," siger Hanne Midtgaard Rasmussen.

► Læs mere om

Selvom det langsigtede mål er, at søer skal gå løse under faring og diegivning, vil der i endnu nogle år være behov for at udvikle både den traditionelle kassesti og en sti til løsgående diegivende søer. Læs side 18 til 23

Baggrund

Den diegivende so er løs - mest muligt

Kan vi opfylde målet om lav pattegrisedødelighed og samtidig introducere løsdrift i farestalden? Kombistien kan være en løsning, men den har behov for udvikling.

Af Af chefforsker PhD Vivi Aarestrup Moustsen, Ph.D.-studerende Janni Hales Pedersen, og lektor Christian Fink Hansen
1 Videncenter for Svineproduktion
2 Københavns Universitet

En kombisti er en faresti, hvor besætningssejer/personale vælger, om soen skal holdes i boks eller være løs. Et nyt forsknings-samarbejde mellem Københavns Universitet og VSP har som mål at udvikle en ny kombi-

bisti, hvor den samlede velfærd for so og pattegrise er størst muligt.

Udover selve stiudviklingen er målet med projektet også at undersøge og dokumentere strategier for brug af boks i faresti-

er således, at soen er løs mest muligt - men hvor pattegrisenes overlevelse samtidig tilgodeses - og hvor et delvist fast gulv giver muligheder for tildeling og udnyttelse af halm eller andet.

I perioden op til faring har sø-

erne et meget højt aktivitetsniveau på grund af redebygning. En løs so kan i højere grad end en so i boks udføre redebygningsadfærd. Redebygning kan reducere faringslængden og dermed føre til færre dødfødte samt reducere risikoen for ihjellægning af pattegrisene.

Da faringen ikke er gået i gang, udgør det ingen risiko for pattegrisene, at soen er løs og meget aktiv under redebygning. Derimod er pattegrisene meget udsatte i de første dage efter faring, men samtidig er søerne meget lidt aktive i denne periode. Men pattegrisedødeligheden i diegivningsperioden kan være på niveau med kassesti, da søerne holdes i boks i de dage, hvor pattegrisene er mest udsatte.

Fravænningsvægten kan være højere, da pattegrisene har uhindret adgang til yveret, når boksen åbnes. Samlet er der således potentiale for bedre produktionsresultater end i kassestien.

Kombistien - 2012

Kombistien anno 2012 tager udgangspunkt i kassestien, hvor boksvingerne åbnes helt op efter nogle dage. Men hvis der er delvist fast gulv, så vil der ofte være betydelige problemer med hygiejnen i den pe-

Kombistien giver mulighed for at fiksere soen nogle dage omkring faring, hvor pattegrisene er mest udsat for at blive lagt ihjel. Foto: Morten Thomsen.

riode, hvor soen er løs.

Når soen er løs, vender den meget ofte væk fra sit ædested, når den gøder. I en kombisti med delvist fast gulv gøder løse søer dermed på det faste gulv. Kombistierne kan alternativt indrettes med fuldspaltegulv - men det giver en række udfordringer. I stier med fuldspaltegulv vil der typisk ikke være fast gulv under soens

skulderparti, når den ligger, ligesom det kan være vanskeligt at have tilstrækkeligt fast gulv til, at pattegrisene kan ligge på det samtidig. Desuden kan det med fuldspaltegulv være vanskeligere at opnå en høj nytte-værdi af tildelt halm eller lignende. Derfor er kombistier ikke så udbredte i dag.

Kombistien er tænkt fra kassesti mod løsdrift, men idé-

en er, at søerne er løse i størstedelen af den tid, som de opholder sig i stien. Fremtidens kombisti bør være indrettet med udgangspunkt i de løse søer, som så begrænses i deres bevægelsesmuligheder i en kortere periode - for at sikre pattegrisene de bedste muligheder for overlevelse.

Baggrund

Den diegivende so er løs - hele tiden

Der er en stiindretning til løse farende søer, som fungerer i mindre skala, og flere erfaringer og resultater er på vej fra stor skala.

Af chefforsker PhD Vivi Aarestrup Moustsen og projektmedarbejder Janni Hales Pedersen, VSP

En velfungerende sti forudsætter, at den fungerer for både so, pattegrise og personale. Det er en udfordring,

da det fører til forskellige og til tider modsatte hensyn, for eksempel med hensyn til temperatur eller højde på

inventar. Dermed vil selv den bedste sti altid være et kompromis.

Farestier består af en række